

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

RESOLUCIÓ del procediment de tutela de drets núm. 49/2012, instat per la Sra. XXX contra l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Antecedents

Primer.- En data 05/09/2012 va tenir entrada a l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades la reclamació que inicià el present procediment, per la presumpta desatenció del dret de cancel·lació que havia exercit prèviament davant l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

En concret, de la documentació aportada per la persona aquí reclamant s'infereix que aquesta havia sol·licitat a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron la cancel·lació de dades relatives a una visita mèdica efectuada en un Centre d'Atenció Primària. Aquesta sol·licitud de cancel·lació hauria estat formulada davant l'Institut Català de la Salut (en endavant, ICS) el dia 05/07/2012, i aquest la va remetre a la Unitat d'Arxius de l'Hospital Vall d'Hebron, on es va rebre el dia 13/07/2012. L'Hospital va denegar la petició formulada mitjançant ofici de 24/07/2012 amb data de registre de sortida de 25/07/2012.

En la reclamació formulada davant aquesta Autoritat, la reclamant manifestava que no era usuària de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, i al·ludia a la condició de treballadora d'aquest Hospital, motiu pel qual es preguntava *"Qué intimididad puedo tener en el entorno de trabajo donde tengo los datos personales expuestos innecesariamente, así como las visitas médicas ya que sólo a mi me concierne (soy usuaria activa del hospital 2 de mayo con nº de Historia Clínica)."*

Segon.- D'acord amb l'article 117 del Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament de desplegament de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (en endavant, RLOPD i LOPD, respectivament), per mitjà d'ofici de data 25/09/2012 es va donar trasllat de la reclamació a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, per tal que en el termini de 15 dies formulés les al·legacions que estimés pertinents.

Tercer.- L'Hospital Universitari Vall d'Hebron va formular al·legacions mitjançant escrit de data 19/10/2012, en el qual exposava, en síntesi, el següent:

- Que *"les dades personals que formen part de les històries clíniques dels pacients de centres sanitaris només es poden cancel·lar un cop exhaurits els terminis de conservació que fixa la normativa sectorial que regula el tractament de la informació sanitària (en el nostre cas la Llei 21/2000, de 29 de desembre, modificada per la Llei 16/2010, de 3 de juny)."*
- Que *"les dades sanitàries reflectides al registre assistencial d'aquest hospital tenen la seva raó de ser en la interacció i interrelació entre l'atenció bàsica i l'especialitzada. A la Sra. XXX se li va pautar una prova mèdica al CAP de XXX (...). Ahora, els objectius buscats en aquesta interrelació són millorar la integració, col·laboració i comunicació entre els professionals, assegurant la continuïtat assistencial, en un escenari més eficient per al pacient".*

- Que *"vista la interacció al·ludida, les dades de la Sra. XXX són oportunes per tal de dur a terme, amb la màxima eficàcia, l'assistència mèdica que rep. Poder accedir a les dades emmagatzemades té com objectiu, entre d'altres punts, dur a terme l'estudi de l'evolució de l'estat del pacient i poder programar visites, consultes o proves"*.

Quart.- A la vista de les al·legacions formulades, mitjançant ofici de data 20/11/2012 aquesta Autoritat va requerir l'entitat reclamada per tal que concretés determinats extrems sobre les raons per les quals l'Hospital tenia accés a les dades mèdiques relatives a proves efectuades al CAP XXX, així com sobre la forma en què s'hauria efectuat aquest accés.

Cinquè.- L'entitat reclamada va donar resposta al requeriment mitjançant escrit de data 07/12/2012, en el qual exposava el següent:

1) Que les dades assistencials de la persona reclamant *"citades a l'escrit (prova practicada al CAP XXX), estan a l'abast de l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, malgrat la prova es va realitzar a l'Atenció Primària"*.

2) Que *"l'Hospital Universitari Vall d'Hebron ha pogut accedir a les citades dades atès que, per una qüestió de tipus logístic, les proves de diagnosi per la imatge pautades al Centre d'Atenció Primària XXX, a efectes organitzatius, és com si s'haguessin demanat o realitzat a aquest hospital de referència."*

Per una banda, a nivell general, cal dir que quan algun professional de l'Institut Català de la Salut (atenció primària, especialitzada i hospitalària) sol·licita proves mèdiques a usuaris i beneficiaris del sistema, (...) el sistema informàtic que serveix de suport i que opera en aquests casos, ho associa automàticament a un número de pacient. La visualització, mitjançant explotació dels sistemes, de la pràctica de la citada prova i els seus resultats es pot fer mitjançant l'ús de plataformes d'històries clíniques compartides existents que operen arreu del territori, i es reflecteix als diferents àmbits assistencials que estiguin habilitats. Aquesta opció automàtica opera en els casos que la persona usuària hagi rebut, en algun moment, algun tipus d'assistència (urgent, especialitzada, programada) a l'indret des d'on es consulta".

Fonaments de Dret

Primer.- És competent per resoldre aquest procediment la Directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, d'acord amb els articles 5.b) i 8.2.b) de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Segon.- L'article 16 de la LOPD, relatiu al dret de cancel·lació, determina el següent:

"1. El responsable del tractament té l'obligació de fer efectiu el dret de rectificació o cancel·lació de l'interessat en el termini de deu dies.

2. Han de ser rectificades o cancel·lades, si s'escau, les dades de caràcter personal el tractament de les quals no s'ajusti al que disposa aquesta Llei i, en particular, quan aquestes dades siguin inexactes o incompletes.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

3. La cancel·lació dóna lloc al bloqueig de les dades, i només s'han de conservar a disposició de les administracions públiques, els jutges i els tribunals, per a l'atenció de les possibles responsabilitats nascudes del tractament, durant el termini de prescripció d'aquestes responsabilitats. Complert aquest termini, s'ha de procedir a la supressió.
4. Si les dades rectificades o cancel·lades han estat comunicades prèviament, el responsable del tractament ha de notificar la rectificació o la cancel·lació efectuada a qui s'hagin comunicat, en cas que aquest últim mantingui el tractament, que també ha de procedir a la cancel·lació.
5. Les dades de caràcter personal han de ser conservades durant els terminis que preveuen les disposicions aplicables o, si s'escau, les relacions contractuals entre la persona o l'entitat responsable del tractament i l'interessat."

Per la seva banda, l'article 31.2 del RLOPD, disposa el següent:

"2. L'exercici del dret de cancel·lació dóna lloc al fet que se suprimeixin les dades que siguin inadequades o excessives, sens perjudici del deure de bloqueig conforme a aquest Reglament. (...)"

L'article 32 del RLOPD, apartats 1 i 2, determina el següent:

"1. (...)"

En la sol·licitud de cancel·lació, l'interessat ha d'indicar a quines dades es refereix, i ha d'aportar a aquest efecte la documentació que ho justifiqui, si s'escau.

2. El responsable del fitxer ha de resoldre sobre la sol·licitud de rectificació o cancel·lació en el termini màxim de deu dies a comptar de la recepció de la sol·licitud. Transcorregut el termini sense que de forma expressa es respongui a la petició, l'interessat pot interposar la reclamació que preveu l'article 18 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

En cas que no disposi de dades de caràcter personal de l'afectat, igualment l'hi ha de comunicar en el mateix termini."

D'altra banda, l'article 18 de la LOPD, referent a la tutela dels drets d'accés, rectificació, oposició i cancel·lació, estableix en els seus apartats 1 i 2 el següent:

"1. Les actuacions contràries al que disposa aquesta Llei poden ser objecte de reclamació pels interessats davant l'Agència de Protecció de Dades, en la forma que es determini per reglament.

2. L'interessat al qual es denegui, totalment o parcialment, l'exercici dels drets d'oposició, accés, rectificació o cancel·lació, ho pot posar en coneixement de l'Agència de Protecció de Dades o, si s'escau, de l'organisme competent de cada comunitat autònoma, que s'ha d'assegurar de la procedència o improcedència de la denegació."

En consonància amb l'anterior, l'article 16.1 de la Llei 32/2010, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, disposa el següent:

"1. Les persones interessades a les quals es denegui, en part o totalment, l'exercici dels drets d'accés, de rectificació, de cancel·lació o d'oposició, o que puguin entendre

desestimada llur sol·licitud pel fet de no haver estat resolta dins el termini establert, poden presentar una reclamació davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades."

Tercer.- Exposat el marc normatiu aplicable, convé analitzar el fons de la reclamació, és a dir, si la resposta donada per l'Hospital Universitari Vall d'Hebron a la sol·licitud de l'ara reclamant, s'ajustava als preceptes transcrits al fonament de dret anterior. En aquest punt convé però efectuar una consideració prèvia, relativa a l'entitat que ostenta la condició de responsable del fitxer o tractament, respecte a les dades de les quals se sol·licità la cancel·lació. A aquest respecte, de les actuacions practicades en la instrucció del procediment, s'infereix que tal condició l'ostenta l'ICS, atès que les dades personals de les quals es pretén la cancel·lació, s'haurien recollit per assistències prestades per centres que formen part de l'ICS, diferents a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, de tal manera que estarien incloses en el fitxer "Pacients" de l'ICS, circumstància que determina el sentit de la present resolució, tal com s'exposarà a continuació.

Com a punt de partida cal tenir en compte que els articles 16 LOPD i 31.2 RLOPD regulen el dret de cancel·lació com el dret de l'afectat a que se suprimeixin les dades que siguin inadequades o excessives, sense perjudici del deure de bloqueig. Així, el dret de cancel·lació regulat a la LOPD és un dret personalíssim i constitueix una de les facultats essencials que integren el dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal.

És per això que les limitacions a aquest dret de cancel·lació han de ser les mínimes atès que mitjançant el seu exercici es garanteix l'efectivitat del dret fonamental a la protecció de dades de caràcter personal. Així, els casos en què la pròpia LOPD exceptua el dret de cancel·lació es recullen al seu article 16, apartats 3 i 5; i també a l'article 33, punts 1 i 2, del RLOPD. En concret, l'article 33 del RLOPD enumera els supòsits en els quals no procedirà la cancel·lació:

"1. La cancel·lació no pertoca quan les dades de caràcter personal han de ser conservades durant els terminis que preveuen les disposicions aplicables o, si s'escau, les relacions contractuals entre la persona o l'entitat responsable del tractament i l'interessat que van justificar el tractament de les dades.

2. També es poden denegar els drets de rectificació o cancel·lació en els supòsits en què ho prevegi una llei o una norma de dret comunitari aplicable directament o quan aquesta llei o norma impedeixin al responsable del tractament revelar als afectats el tractament de les dades a què es refereixi l'accés."

En el cas que ens ocupa s'haurà d'estar, a més, a allò que determina la legislació sanitària, atès que les dades de les quals se sol·licita la seva cancel·lació tenen el caràcter de "dades assistencials", i per tant formen part de la història clínica (article 10 de la Llei catalana 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica; i article 15 de la Llei estatal 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de la autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica).

L'article 12 de la Llei 21/2000, en la seva redacció donada per la Llei 16/2010, del 3 de juny, fixa uns terminis obligatoris de conservació de la documentació que incorpora la història clínica:

"Conservació de la història clínica

1. La responsabilitat de custodiar la història clínica recau en la direcció dels centres sanitaris, o bé en els professionals sanitaris que duen a terme llur activitat de manera individual.

2. La història clínica s'ha de conservar en les condicions que garanteixin l'autenticitat, la integritat, la confidencialitat, la preservació i el manteniment correcte de la informació assistencial registrada, i que n'assegurin la reproductibilitat completa en el futur, durant el temps en què sigui obligatori conservar-la, independentment del suport en què es trobi, que no ha d'ésser necessàriament el suport original.

3. En el procés de translació de la informació de la història clínica, des del suport original a un altre suport, tant si és digital com d'una altra naturalesa, s'ha de garantir la inalterabilitat, l'autenticitat i la perdurabilitat de la informació assistencial, i també la confidencialitat de les dades i de la informació que contenen. Les mesures tècniques i organitzatives de seguretat que s'adoptin a aquest efecte han d'ésser recollides per protocols interns aprovats per la direcció del centre sanitari, que s'han de basar en els criteris aprovats per la comissió tècnica a què fa referència la disposició final primera.

4. De la història clínica s'ha de conservar, juntament amb les dades d'identificació de cada pacient, com a mínim durant quinze anys des de la data d'alta de cada procés assistencial, la documentació següent:

- a) Els fulls de consentiment informat.*
- b) Els informes d'alta.*
- c) Els informes quirúrgics i el registre de part.*
- d) Les dades relatives a l'anestèsia.*
- e) Els informes d'exploracions complementàries.*
- f) Els informes de necròpsia.*
- g) Els informes d'anatomia patològica.*

5. Els processos de digitalització de la història clínica que es duuguin a terme han de facilitar l'accés a la història clínica des de qualsevol punt del Sistema Nacional de Salut. A aquest efecte, s'han d'establir els mecanismes per a fer possible, per mitjà de la targeta sanitària individual, la vinculació entre les històries clíniques que cada pacient tingui en els organismes, centres i serveis del Sistema Nacional de Salut, i que permetin l'accés dels professionals sanitaris a la informació clínica i l'intercanvi de la dita informació entre els dispositius assistencials de les comunitats autònomes, de conformitat amb les disposicions sobre protecció de dades de caràcter personal.

6. La documentació que integra la història clínica no esmentada per l'apartat 4 es pot destruir un cop hagin transcorregut cinc anys des de la data d'alta de cada procés assistencial.

7. No obstant el que estableixen els apartats 4 i 6, s'ha de conservar d'acord amb els criteris que estableixi la comissió tècnica en matèria de documentació clínica, a què fa referència la disposició final primera, la documentació que sigui rellevant a efectes assistencials, que ha d'incorporar el document de voluntats anticipades, i la documentació que sigui rellevant, especialment, a efectes epidemiològics, de recerca o d'organització i funcionament del Sistema Nacional de Salut. En el tractament d'aquesta documentació s'ha d'evitar identificar les persones afectades, llevat que

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

l'anonimat sigui incompatible amb les finalitats perseguides o que els pacients hi hagin donat el consentiment previ, d'acord amb la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal. La documentació clínica també s'ha de conservar a efectes judicials, de conformitat amb la normativa vigent.

*8. La decisió de conservar la història clínica, en els termes establerts per l'apartat 7, correspon a la direcció mèdica del centre sanitari, a proposta del facultatiu o facultativa, amb l'informe previ de la unitat encarregada de la gestió de la història clínica en cada centre. Aquesta decisió correspon als mateixos facultatius quan desenvolupin llur activitat de manera individual.
(...)"*

Segons ha informat l'Hospital a aquesta Autoritat en el tràmit d'audiència, l'accés a les dades relatives a la persona reclamant es fa mitjançant una plataforma d'història clínica compartida amb altres centres sanitaris vinculats a l'ICS, entitat que com s'ha avançat ostenta la condició de responsable del fitxer en el qual estan incloses les dades de salut de l'aquí reclamant. Per tant, difícilment l'Hospital Universitari Vall d'Hebron pot cancel·lar una dada que, en puritat, no ha generat aquest, sinó, en aquest cas, el CAP XXX, i que està inclosa en un fitxer del qual n'és responsable l'ICS. I en qualsevol cas, les dades respecte les quals se sol·licita la cancel·lació són dades clínicoassistencials que, segons s'infereix de les actuacions dutes a terme en el procediment, serien necessàries per garantir l'assistència mèdica que rep de l'ICS. És per això que, d'acord amb els terminis de conservació de la informació sanitària previstos a l'article precedent i sobre la base dels elements obrants en aquest expedient, sembla que no procediria que l'ICS cancel·lés les dades que aquí són objecte de reclamació.

En definitiva, a la vista de l'anterior, i des de la perspectiva del dret de cancel·lació regulat a la LOPD, al RLOPD, i a la legislació sectorial sanitària, procedeix desestimar la present reclamació de tutela del dret de cancel·lació.

Quart.- A banda de la improcedència de la cancel·lació sol·licitada per les raons abans exposades, cal aquí ressenyar que, a la vista del contingut dels escrits remesos per la persona reclamant a aquesta Autoritat, s'infereix que la seva petició no es referia tant a la cancel·lació de determinades dades, sinó a la seva voluntat d'evitar que l'Hospital Universitari Vall d'Hebron tingués accés a la seva història clínica, i al respecte mencionava la persona afectada la seva condició de treballadora del dit hospital.

Així les coses, aquesta situació a la qual es refereix l'aquí reclamant es podria emmarcar en el dret d'oposició regulat a l'art. 6.4 de la LOPD i 34 del RLOPD, en virtut del qual la persona afectada es pot oposar a que s'efectuïn determinats tractaments de les seves dades personals.

L'article 6.4 de la LOPD, en relació al consentiment en el tractament de dades personals, preveu que:

"En els casos en què no sigui necessari el consentiment de l'afectat per al tractament de les dades de caràcter personal, i sempre que una llei no disposi el contrari, aquest pot oposar-se al seu tractament quan hi hagi motius fonamentats i legítims relatius a

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

una situació personal concreta. En aquest supòsit, el responsable del fitxer ha d'excloure del tractament les dades relatives a l'afectat".

Per la seva banda, l'article 34 del RLOPD, en relació al dret d'oposició determina que:

"El dret d'oposició és el dret de l'afectat per tal que no es porti a terme el tractament de les seves dades de caràcter personal o se cessi en aquest tractament en els supòsits següents:

a) Quan no sigui necessari el seu consentiment per al tractament, a conseqüència que hi hagi un motiu legítim i fundat, referit a la seva situació personal concreta, que ho justifiqui, sempre que una llei no disposi el contrari (...)"

Sobre la base d'això, la persona reclamant podria exercir aquest dret d'oposició davant el responsable del fitxer –ICS–, circumstància que no es pot considerar hagués efectuat prèviament a la seva reclamació presentada davant l'Autoritat, atès que la seva pretensió efectuada en el seu escrit presentat inicialment davant l'ICS i que fou remès a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron, es referia al dret de cancel·lació, el qual té una regulació diferent. Cal precisar però que la mera sol·licitud d'oposició a determinats tractaments de dades personals no comporta automàticament la seva estimació per part del responsable del fitxer, sinó que s'exigeix que la persona afectada exposi de forma clara els motius legítims i fundats, referits a la seva situació personal concreta, que justificarien la seva oposició a que determinats centres sanitaris accedeixin a la seva història clínica. I val a dir que un cop exercit el dret, l'entitat responsable podria denegar la sol·licitud, basant-se en el que disposa l'article 34.a) *in fine* ("que una llei no disposi el contrari"). A aquest respecte, i en relació a l'exercici del dret d'oposició en el marc de la implantació de la història clínica compartida, pot ser d'especial interès el dictamen núm. CNS 40/2010 emès per aquesta Autoritat, i disponible al web www.apd.cat. Tot això, sense perjudici de la possibilitat de fonamentar l'oposició a determinat tractament de les dades de la persona aquí reclamant en l'eventual il·licitud d'aquest tractament, com podria ser el cas que l'ICS permetés que poguessin accedir a la seva història clínica professionals de centres sanitaris no implicats en el diagnòstic o assistència mèdica.

En definitiva, en el cas que ens ocupa, la persona aquí reclamant haurà de formular una sol·licitud d'oposició –no cancel·lació– que compleixi amb els requisits abans esmentats, i l'haurà de dirigir davant del responsable del fitxer, que es considera seria l'ICS, atès que com s'ha avançat, sembla referir-se a dades personals que s'haurien recollit per assistències prestades per centres que formen part de l'ICS, diferents a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Un cop formulada la sol·licitud d'oposició que compleixi amb els requisits indicats, l'ICS l'haurà de resoldre en el termini de deu dies (art. 35.2 RLOPD), tenint en compte la regulació del dret d'oposició i les circumstàncies concurrents en el cas concret, i en particular, els motius legítims i fundats que eventualment s'esgrimeixin en la sol·licitud. I per al cas que la persona afectada no estigui conforme amb aquesta resolució, o si no rep resposta en el termini indicat, podrà interposar la reclamació oportuna davant d'aquesta Autoritat, d'acord amb l'article 16 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades.

Carrer de la Llacuna, 166, 7a. Planta
08018 Barcelona

Per tot el que s'ha exposat,

RESOLC

Primer.- Desestimar la reclamació de tutela formulada per la Sra. XXX contra l'Hospital Universitari Vall d'Hebron.

Segon.- Notificar aquesta resolució a l'Hospital Universitari Vall d'Hebron i a la persona reclamant.

Tercer.- Comunicar aquesta resolució a l'Institut Català de la Salut.

Quart.- Ordenar la publicació de la Resolució al web de l'Autoritat (www.apd.cat), de conformitat amb l'article 17.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre.

Contra aquesta resolució, que posa fi a la via administrativa d'acord amb els articles 26.2 de la Llei 32/2010, de l'1 d'octubre, de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades i 14.3 del Decret 48/2003, de 20 de febrer, pel qual s'aprova l'Estatut de l'Agència Catalana de Protecció de Dades, les parts interessades poden interposar, amb caràcter potestatiu, recurs de reposició davant la directora de l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades, en el termini d'un mes a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb el que preveu l'article 116 i següents de la Llei 30/1992 o bé interposar directament recurs contenciós administratiu davant els jutjats contenciosos administratius de Barcelona, en el termini de dos mesos a comptar de l'endemà de la seva notificació, d'acord amb els articles 8, 14 i 46 de la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa.

Igualment, les parts interessades poden interposar qualsevol altre recurs que considerin convenient per a la defensa dels seus interessos.

La directora,

M. Àngels Barbarà i Fondevila

Barcelona, 25 de gener de 2013